

Силабус навчальної дисципліни «Філософія мови»

Спеціальність	Для спеціальностей факультету філології, психології та педагогіки
Освітня програма	Для освітніх програм факультету філології, психології та педагогіки
Освітній рівень	Перший (бакалаврський)
Статус дисципліни	Вибіркова
Мова викладання	Українська
Курс / семестр	4 курс, 7–8 семестр
Кількість кредитів ЄКТС	4
Розподіл за видами занять та годинами навчання	Лекції - 20 год.
	Практичні - 20 год.
	Самостійна робота - 80 год.
Форма підсумкового контролю	Диференційований залік
Кафедра	кафедра загального мовознавства та іноземних мов, 310-Ц, https://nupp.edu.ua/page/kafedra-zagalnogo-movoznavstva-ta-inozemnikh-mov.html
Викладач	Чернишов Віктор Володимирович, к. філос. н., доцент
Контактна інформація викладача	chernyshov.v@nupp.edu.ua
Дні занять	за розкладом, відповідно до графіку навчального процесу
Консультації	Аудиторія 310-Ц, відповідно до графіку
Мета навчальної дисципліни – ознайомити здобувачів із проблематикою, основними напрямками та найважливішими ідеями філософії мови.	
Програмні результати навчання Здатність вільно орієнтуватися в різних лінгвістичних напрямках і школах; здатність до критичного осмислення історичних надбань та новітніх досягнень у галузі філософії та філології, володіння методами наукового аналізу і структурування мовного та літературного матеріалу з урахуванням класичних і новітніх методологічних принципів, здатності вільно користуватися спеціальною термінологією в обраній галузі досліджень; здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел; уміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми; здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу; здатність генерувати нові ідеї (креативність); здатність вільно орієнтуватися в різних лінгвістичних напрямках і школах.	
Передумови для навчання Передумовою вивчення навчальної дисципліни «Філософія мови» є успішне проходження курсу навчальної дисципліни «Філософія» (першого (бакалаврського) рівня), з яким встановлено міждисциплінарні зв'язки на засадах інтеграції та науковості.	
Зміст навчальної дисципліни Змістовий модуль 1. Філософія мови. Тема 1. Вступ. Що таке філософія мови? Епістемологічний статус та методологічний інструментарій філософії мови. Тема 2. Генезис лінгвофілософських доктрин: від античного ономатизму до раціоналізму Нового часу. Тема 3. Антропоцентрична домінанта: мова як творча енергія духу та чинник світобудови.	

Тема 4. Семіологічна парадигма: системно-структурна організація мовної реальності.

Тема 5. Біолінгвістична та когнітивна стратегії: теорія вродженої компетенції та ментальних репрезентацій.

Тема 6. Логіко-семантичний аналіз: денотативно-референтні механізми та теорії істинності.

Тема 7. Концептуальний аналіз та прагматика «мовних ігор».

Тема 8. Теорія мовленнєвих актів та прагматичні аспекти комунікативної взаємодії.

Тема 9. Онтолого-герменевтичний та феноменологічний виміри мовного досвіду.

Тема 10. Соціокультурна динаміка мови: деконструкція дискурсу та українська лінгвофілософська традиція

Сторінка курсу на платформі Moodle

<https://dist.nupp.edu.ua/course/view.php?id=7454>

Рекомендовані джерела:

1. Алексюк І.А. Філософія мови: традиція аналітичної філософії. Підручник. Київ: «Центр учбової літератури», 2021. 320 с.
2. Бацевич Ф.С. Філософія мови. Історія лінгвофілософських учень. Київ: Академія, 2011. 240 с.
3. Близнюк Л., Толстов І., Чернишов В. Феномен мови в онтологічному, гносеологічному та аксіологічному аспектах. *Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна. Серія «Філософія. Філософські перипетії»*, 2025 (73), 187-196. <https://doi.org/10.26565/2226-0994-2025-73-17>
4. Єрмоленко А.М, Комунікативна практична філософія: Підручник. Київ: Лібра, 1999.
5. Карпенко В.С. Вступ до філософії мови: Навчально-методичний посібник для студентів філософських і філологічних спеціальностей усіх форм навчання закладів освіти III-IV рівнів акредитації. Суми: Видавництво СумДПУ ім. А.С.Макаренка, 2010. 48 с.
6. Соболевський П. Феноменологія та філософія повсякденної мови: сучасний погляд. *Вісник Львівського університету. Серія філос.-політолог. студії*. 2025. Випуск 61, с. 159-165.
7. Соболевський П. Вплив філософії повсякденної мови на ранній етап формування франкфуртської школи: сучасний погляд. *Політологічний вісник*, 96 (2025), с. 12-22.
8. Черняк А. Проблема мови в передачі суб'єктивного досвіду: філософський вимір. *Вісник Дніпровської академії неперервної освіти: «Філософія. Педагогіка»*, 2025 № 1 (8), с. 41-49.
9. Lee B. (ed.). *Philosophy of Language: The Key Thinkers*. London, New York: Continuum, 2011. 301 p.
10. Livingston P.M. *Philosophy and the Vision of Language*. London: Routledge 2008. 288 p.
11. Lycan W.G. *Philosophy of Language*. London: Routledge 2008. 243 p.
12. Martinich, A.P. (ed.) *The Philosophy of language* (3rd ed.). New York, Oxford: Oxford UP, 1996. 577 p.
13. McGinn C. *Philosophy of Language: The Classics Explained*. London, England; Cambridge Mass.: The MIT Press, 2015. 225 p.
14. Miller, A. *Philosophy of Language*. London: Routledge, 2007. 447 p.
- Norris C. *Philosophy of Language and the Challenge to Scientific Realism*. London: Routledge, 2003. 203 p.

Система оцінювання результатів навчання:

За результатами поточного контролю протягом семестру здобувач вищої освіти може отримати максимально 70 балів, за результатами підсумкового контролю 30 балів. Здобувач вищої освіти, який повністю виконав програму навчальної дисципліни і отримав достатню рейтингову оцінку (не менше 35 балів), допускається до підсумкового контролю з

дисципліни. Більш детальна інформація щодо оцінювання наведена в робочій навчальній програмі.		
Накопичування балів з навчальної дисципліни		
Види навчальної роботи		Мах кількість балів
Виконання завдань на практичних заняттях		70
Диференційований залік		30
Максимальна кількість балів		100
Відповідність шкали оцінювання ЄКТС національній системі оцінювання та шкалі оцінювання Національного університету «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»		
Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ЄКТС	Оцінка за національною шкалою
90 – 100	A	відмінно
82 – 89	B	добре
74 – 81	C	
64 – 73	D	задовільно
60 – 63	E	
35 – 59	FX	незадовільно
1 – 34	F	
Політика навчальної дисципліни		
<p>Вивчення навчальної дисципліни потребує роботи з інформаційними джерелами, підготовки до лекцій і практичних занять, виконання усіх завдань згідно з навчальним планом.</p> <p>Підготовка до практичних занять передбачає: ознайомлення з питаннями, які виносяться на заняття з відповідної теми; вивчення лекційного матеріалу. Рішення практичних завдань повинно демонструвати ознаки самостійності виконання здобувачем такої роботи, відсутність ознак повторюваності та плагіату.</p> <p>Присутність здобувачів вищої освіти на практичних і лекційних заняттях є обов'язковою. Пропущене заняття має бути відпрацьоване. Здобувач вищої освіти повинен дотримуватися навчальної етики, поважно ставитися до учасників процесу навчання, дотримуватися дисципліни й часових (строкових) параметрів навчального процесу.</p>		
<p>Більш детальну інформацію щодо компетентностей, результатів навчання, методів навчання, форм оцінювання, самостійної роботи наведено у Робочій програмі навчальної дисципліни https://dist.nupp.edu.ua/course/view.php?id=7454</p>		

Силабус затверджено на засіданні кафедри загального мовознавства та іноземних мов
28 січня 2025 р. Протокол № 6